خبر

تالاب «هورالعظیم» دوباره در خطر است

همین سال گذشته بود که همه از آبگیری مجدد تالاب ۱۲۷ هزار هکتاری هورالعظیم که در مرز ایران و عراق قرار گرفته خوشحال شدند و امیدوار بودند زندگی دوباره در حاشیه این تالاب بزرگ رونق بگیرد.

حالا اما ناصر عبیات، یکی از فعالان محیط‌زیست خوزستان از خشک شدن تالاب به دلیل تامین نشدن حقآبه زیست‌محیطی خبر می‌دهد و می‌گوید: حوضچه شماره ۵ این تالاب به طور کلی خشک شده‌است.

به گفته این فعال محیط زیست، این تالاب پناهگاه حیوانات و پرندگان نادر، پناهگاه معیشتی چند هزار خانواده، طبیعت زیبا و دیدنی و گردشگری، به دلیل نبود مدیریت صحیح تأمین حقابه از سوی وزارت نیرو، حیاتش به خطر افتاده‌است.

عبیات با بیان این‌که حوضچه‌های یک تا ۴ به میزان ۶۰درصد با کاهش آب مواجه شده‌اند، می‌گوید: در بقیه حوضچه‌ها نیز شرایط به گونه‌ای است که آب به حدود نیم متر رسیده و آب تبدیل به گنداب شده و این حجم کم آب، در دمای ۵۰ درجه، روزانه باعث تلف شدن هزاران قطعه ماهی شده‌است.

این اما همه ماجرا نیست، چراکه آبگیری هورالعظیم طبق تجربه‌های قبلی در کنترل گردوغبار منطقه و تلطیف هوا تأثیر خواهدداشت و عبیات با اشاره به این موضوع می‌گوید: با ادامه این شرایط در آینده نزدیک باید منتظر ظهور گردوغبار باشیم. چراکه آبگیری هورالعظیم سپر طبیعی برای مقابله با گرد و غبار است./ مهر

کاهش آمار بازماندگان از تحصیل در مراغه

شناسایی کودکان بازمانده از تحصیل یکی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های مسؤولان و افکارعمومی در هر شهری است؛ دغدغه‌ای که حالا در مراغه در استان آذربایجان‌شرقی به‌طور ویژه‌ای مورد توجه قرار گرفته و معاون مدیرکل و مدیر آموزش‌وپرورش مراغه از کاهش ۵۰درصدی آمار بازماندگان از تحصیل در این شهرستان خبر می‌دهد. رضا آسیابی با اعلام این خبر می‌گوید: تعداد بازماندگان از تحصیل در این شهرستان که سال گذشته ۷۰۰ نفر بوده، به‌رغم شیوع کرونا به ۳۵۰ نفر بازمانده کاهش یافته‌است.

به گفته آسیابی، بازماندگان از تحصیل هم‌اکنون جذب کلاس‌ها و دوره‌های سوادآموزی شده و ادامه تحصیل خواهند داد. آسیابی از ایجاد مرکز یادگیری محلی برای بی‌سوادان و کم‌سوادان در مراغه هم خبر می‌دهد و می‌گوید: این مرکز در راستای گسترش فعالیت‌های اداره سوادآموزی مراغه راه‌اندازی می‌شود. / ایرنا

بحران آب
روستای ایلن زنجان

عکس: تسنیم

زنجان در مرز خشکسالی

کارشناسان، آبیاری سنتی و غرقابی مزارع و حفر چاه‌های عمیق بی‌رویه را دلیل بحران آب در زنجان می‌دانند

مسؤولان درحالی آبیاری سنتی و حفر بی رویه چاه‌های مجاز و غیرمجاز را عامل ایجاد بحران آب در زنجان می‌دانند که کشاورزان معتقدند آموزش و اطلاع رسانی مناسبی در این خصوص به کشاورزان داده نمی شود

فائزه تقیلو
جام‌جم زنجان

وقتی حرف از خشکی و بی‌آبی ده‌ها و صدها روستا در استان‌هایی چون سیستان و بلوچستان یا خراسان جنوبی به میان می‌آید، می‌توان فهمید سرنخ این بی‌آبی‌ها به کجا می‌رسد؛ مثلا با واقع شدن در یک اقلیم جغرافیایی گرم و خشک و نبود منابع آبی زیرزمینی غنی... اما وقتی صحبت از بی‌آبی ده‌ها روستا در استانی چون زنجان می‌شود که در غرب کشور و یک اقلیم سرد و تقریبا پربارش قرار دارد، دیگر یافتن دلیل این خشکی و کم آبی سخت می‌شود. کارشناسان کشاورزی زنجان البته پاسخ این پرسش را خوب داشته و آن را به استفاده نادرست از منابع آبی موجود مربوط می‌دانند، به‌ویژه آبیاری غرقابی زمین‌های کشاورزی و الگوهای کشت نامناسب که هدر دهنده ثروت آب با کمترین بازدهی و سودرسانی اقتصادی است.

استان زنجان با حدود یک میلیون نفر جمعیت، هشت شهرستان و حدود هزار آبادی دارای سکنه در همسایگی استان‌های کردستان، آذربایجان شرقی و غربی، اردبیل، گیلان، قزوین و همدان قرار دارد. محاط شدن در میان چنین استان‌هایی یعنی واقع شدن در یک اقلیم سرد و برفی و بارانی که نتیجه اش می‌شود شکل گیری چندین رودخانه بزرگ و پرآب، حدود ۱۰ دریاچه و تالاب و آبشار، ده‌ها چشمه آب گرم و سرد و قنات و غارها و دره‌ها و کوهستان‌های مرتفع و پرمرتع و جنگل و البته مزارع سرسبز و پربرکت و باغ‌هایی با میوه‌های فصلی رنگارنگ و خوش آب و رنگ. هرچند زنجان بیش از همه اینها به زیتونش معروف و شهره است. این استان پرآب و پرمحصول اما تابستان سال گذشته تشنه بود و مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب روستایی اش گفته بود ۶۳ روستای آن با بحران آب مواجهند و تعداد این روستاها در سال قبلتر دوبرابر بوده است.

روش‌های سنتی هزینه بر

دلیل بی‌آبی این روستاها را از کارشناس مسؤول سامانه‌های نوین آبیاری سازمان جهاد کشاورزی زنجان جویا می‌شویم و بهنام سالوند مهم‌ترین عامل بحران آب در این استان را استفاده از روش‌های سنتی همچون آبیاری غرقابی در کشاورزی عنوان می‌کند. سالوند به جام‌جم می‌گوید: با وجود سیستم‌های نوین آبیاری، از ۱۸۰ هزار هکتار اراضی آبی موجود، فقط حدود ۵۷ هزار هکتار به سامانه‌های نوین آبیاری تجهیز شده و ۷۰ درصد کشاورزی در اراضی آبی از سیستم غرقابی استفاده می‌کنند، روشی که باعث حفر چاه‌های عمیق بسیار در استان شده که بعضی از این چاه‌ها غیرمجاز است و شاید یکی دوسال مشکل کشاورزان و باغداران را حل کند، اما به مرور بر مشکلات می‌افزاید، چراکه افت ۱۰ تا ۳۰ متری آب‌های زیرزمینی را در پی داشته است. آن‌طور که سالوند می‌گوید، در حال حاضر ۳۱ درصد کشاورزان زنجانی در گستره ۵۷ هزار هکتاری مزارع خود از طرح‌های نوین آبیاری استفاده می‌کنند و با توجه به این‌که استفاده از روش‌های نوین کشاورزی در هر هکتار ۴۴۰۰ مترمکعب صرفه جویی آب در سال را به دنبال دارد، درمجموع ۲۵۰ میلیون مترمکعب آب در سال صرفه جویی داریم.

دردسرهای مجهزشدن به آبیاری نوین

کارشناس مسؤول سامانه‌های نوین آبیاری سازمان جهاد کشاورزی زنجان، مشکلات و موانع تجهیز به سیستم آبیاری نوین را هم کم نمی‌داند و می‌گوید: خرد بودن اراضی کشاورزی، توان مالی پایین کشاورزان، افزایش قیمت لوازم و تجهیزات، عدم همراهی همه شرکا در چاه‌های شراکتی، تعدیل پروانه‌های بهره برداری چاه‌های مجاز از جمله این موانع است و تا زمانی که این مشکلات حل نشود، ما نباید انتظار همراهی کشاورزان از طرح‌های پیشنهادی را داشته باشیم. به گفته سالوند، بسته‌های تشویقی تخصیص یافته نیز کفاف هزینه‌های تجهیزی توسط کشاورز را نمی‌دهد، چراکه در حال حاضر دولت شاید بتواند ۵۰درصد هزینه‌ها را پرداخت کند و پرداخت ۵۰درصد باقیمانده در این شرایط اقتصادی برای کشاورز ممکن نیست. از سوی دیگر تا زمانی که چاه‌های غیرمجاز فعالیت می‌کنند و امکان شناسایی و پلمب آنها نیست، روا نیست بقیه چاه‌ها را تعدیل کنیم، چراکه اجحافی است برای مالکان آنها که هزینه استفاده از این منابع آبی را پرداخت می‌کنند، در مقابل گروه اول که هیچ پول و هزینه‌ای متقبل نمی‌شوند.

قدر آب رایگان را نمی‌دانند

محمد حسن سروش نیا، مشاور اجرایی مدیر کل جهاد کشاورزی زنجان اما عمده‌ترین دلیل آبیاری‌های سنتی و غرقابی را اجاره‌ای یا کوچک بودن زمین و مقرون به صرفه نبودن تجهیز آن به سیستم نوین دانسته و می‌گوید، با این همه باید در این خصوص فرهنگ‌سازی و احساس نیاز به روش نوین در کشاورز ایجاد شود. از سوی دیگر اگر آب رایگان عرضه نشود و همانند آب شرب و مصارف خانگی قیمت‌گذاری شود، کشاورز ملزم می‌شود از روش‌های نوین استفاده و آب کمتری مصرف کند.

تصمیم‌گیرنده نهایی کشاورز است

سروش‌نیا درعین‌حال می‌گوید سازمان متبوعش اختیارات محدودی دارد و فقط می‌تواند بهترین گزینه‌ها را به کشاورزان پیشنهاد دهد و اعمال قدرت سازمان درخصوص اجرای طرح آبیاری به شیوه‌های نوین، تغییر الگوی کشت و اندازه مصرف کود در حد آگاه‌سازی است و در بسیاری از موارد این کشاورز است که حساب و کتاب‌های شخصی خود را در اولویت قرار می‌دهد. برای همین طرح‌های مورد نظر سازمان به کندی پیش می‌رود و گاه متوقف می‌شود. مشاور اجرایی مدیرکل جهادکشاورزی معتقد است اجرای طرح‌های نوین آبیاری صرفه‌جویی ۸۵درصدی آب را به دنبال خواهد داشت و همچنین طبق برآوردهای اولیه اگر در زمینه کشت محصولات جالیزی به سمت کشت گلخانه‌ای برویم میزان آب برای این محصولات به طرز چشمگیری کاهش‌یافته و بازدهی در یك دوره زمانی چندین برابر می‌شود.

آموزش حلقه گمشده

پای صحبت‌های کشاورزان هم نشستیم تا دلیل عدم رغبت عمده کشاورزان زنجانی به تجهیز مزارع‌شان به سیستم نوین آبیاری را جویا شویم. یکی از کشاورزان عدم استقبال از طرح‌های نوین را بی‌توجهی مسؤولان از یك‌سو و پایین‌بودن فرهنگ الگوی مصرف صحیح آب از سوی دیگر توسط کشاورزان دانسته و می‌گوید: زمانی که از منابع ملی استفاده می‌کنیم باید روش‌های استفاده درست آن نیز آموزش داده‌شود، درحالی‌که مسؤولان ما به این موضوع توجه نمی‌کنند و درصورت عمل نیز اقدامات‌شان منفعلانه است. به‌طورمثال مدتی پیش سازمان جهادکشاورزی ابهر به کلیه سهامداران موتورآب اعلام کرد درصورتی‌که با استفاده از آبیاری تحت‌فشار زمین‌های خود را آبیاری کنند تمام تاسیسات این سیستم به‌صورت رایگان در اختیار کشاورزان قرار خواهد گرفت، درحالی‌که کشاورزان به‌خاطر نداشتن آموزش و آگاهی در خصوص طرح، اقدام به اجرای طرح نوین آبیاری نکردند. از سویی مردم نسبت به تغییر فرهنگ احساس نیاز نمی‌کنند و تامین نیازهای زندگی برایشان مهم‌تر از آب است که دولتی‌ها باید در این مواقع ورود پیدا کنند. حسن اسدی می‌گوید: در بعضی مواقع کشاورز باید ملزم شود تا کاری را انجام دهد. من چند سالی است از شیوه نوین آبیاری استفاده و دو هکتار باغ انگور را با دبی آب ۴۰ لیتر در ثانیه آبیاری می‌کنم درصورتی‌که اگر به شیوه غرقابی آبیاری می‌شد حداکثر ۳۶۰۰ مترمربع زمین را می‌توانستم آبیاری کنم.

جای خالی مدیران طراح و برنامه‌ریز

این کشاورز حل بحران آب را در گرو مدیران طراح و برنامه‌ریز دانسته و می‌گوید: تنها زمانی می‌توانیم از مشکلات و بحران‌های آبی عبور کنیم که هماهنگی بین سازمان‌ها وجود داشته‌باشد و مدیرانی طراح و برنامه‌ریز سرکار آیند، درغیراین‌صورت کشاورز هرگز ارزش آب را درك نخواهد کرد.

صدور مجوز منوط به آبیاری نوین است

طبق آمار هم‌اکنون فقط ۱۰۲۷ حلقه چاه غیرمجاز در ابهر حفرشده که باعث‌شده در سال یک‌متر و ۴۰ سانتی‌متر آب زیرزمینی در منطقه افت کرده و باعث ایجاد چاله‌ها و حفره‌ها و درنهایت نشست زمین در استان زنجان شود. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای زنجان درخصوص فعالیت چاه‌های غیرمجاز می‌گوید: درحال‌حاضر ۲۰ گروه گشت و نظارت دائم در حال بازرسی و گزارش هستند و قوه قضاییه نیز به‌شدت پیگیر موضوع است. اسماعیل افشار الزام نصب کنتور حجمی هوشمند در چاه‌ها را از برنامه‌های در حال انجام دانسته و اضافه می‌کند: تا حد امکان و با توجه به تخصیص‌هایی که همه‌ساله تعلق می‌گیرد تمام کشاورزان دارای پروانه ملزم به نصب کنتورهای هوشمند هستند و با استفاده از این کنتورهای هوشمند میزان برداشت منابع آب زیرزمینی و کنترل اضافه‌برداشت‌ها مشخص می‌شود و مجوزهایی که امروز صادر می‌شود منوط به آبیاری تحت‌فشار و استفاده از روش‌های نوین آبیاری است. به گفته او، ۳۰۰ دستگاه کنتور حجمی هوشمند در سال ۹۸ در مزارع استان نصب شده و امسال نیز بناست ۲۰۰ دستگاه کنتور هوشمند دیگر بر سر چاه‌ها نصب شود.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۷۱۳

جدول عادی

افقی: ۱) کارتون پرطرفدار ورزشی- قلعه مستحکم ۲) غذای تزریقی- فصل گل- نوعی خودروی باربری ۳) برگزیده- آنچه شیران را کند روبه مزاج ۴) ساز پدالی- ماری بسیار سمی- ترکیب قلع و سرب ۵) مهم‌ترین بخش تنبان- در بیان علت به‌کار می‌رود- حمله برنده- ۶R) شب آخر پاییز- پیشگاه- سرتاسر ۷) دوره تجدید حیات اروپا- شنونده ۸) مدور- خیال‌پرداز و احساساتی- سوره وان‌یکاد ۹) بیماری که نمی‌تواند حرکت کند- درنگ ۱۰) کاشف گردش خون- ضعف و سستی- چالاك ۱۱) دوتا نون- قوم سرخپوست بومی مکزیك- برگشتن- شالوده ۱۲) نگاه کردن- جاری- داداش ۱۳) داستانی نوشته جك لندن- گیره کاغذ ۱۴) آبونمان- گلایه- گوسفند جنگی ۱۵) پرستار کودك- مثنوی ارزشمندی سروده ناصرخسرو.

عمودی: ۱) صدای پنچری- دانشگاه مرکزی پکن- از ورزش‌های گروهی ۲) رشته فرنگی- خداشناس- آبکی ۳) خواهش- گرفتاری و مزاحمت- فرمان دوچرخه ۴) زیرشلواری- ثروتمند ۵) میزان قابلیت زمین کشاورزی برای جذب آب- آنچه بر اثر پر شدن ظرفی بیرون بریزد- پرنده‌ای نوك‌دراز ۶) زبانه آتش- نام‌ها- لباس کشباف ۷) حرف انتخاب- طبیعت- اندیشمند ۸) آب‌نما- کارهای خوب- ژانری در سینما ۹) دستور شروع فیلمبرداری- پرجمعیت‌ترین شهر کشورمان- ویتامین انعقاد خون ۱۰) ده هزار متر مربع- فنا- محله ۱۱) بی‌سواد- برچسب- حماقت ۱۲) اصلی‌ترین شهر جزیره سیسیل ایتالیا- ایجاد نقش‌های برجسته تزئینی روی سقف و دیوار ۱۳) برتر- بدبختان- نمایش با ساز و آواز ۱۴) خاك سرخ- شبه‌جزیره‌ای نزدیك سیبری- داستانی نوشته بزرگ علوی ۱۵) دومین شهر بزرگ ارمنستان- مخلوطکن- حرف ربط.

جدول ویژه

افقی: ۱) کنایه از شرمساری است- از اجزای شلوار ۲) رشد- خوشنویس نامی عهد قاجار- ورزش سالنی با توپ و راکت ۳) درهم‌ریخته- نوعی تمساح ۴) فرشته مهر- مقدور- توله‌سگ شکاری ۵) ریه- خمیرمایه- بهشت- دل‌آزار کهنه ۶) ابریشم مصنوعی- اندام تنفسی ماهی- واحد شمارش حیوانات وحشی ۷) داستانی نوشته جك لندن- فرعی ۸) پزشکی- نوعی مرغابی با بال‌های بلند- از اجزای پیراهن ۹) میوه‌ای از خانواده بادام کوهی- ضربه‌ای در تنیس ۱۰) زمین بی‌آب و علف- لقب فرمانروایان عثمانی بود- کاغذفروش ۱۱) نشانه جمع فارسی- رشته باریك و دراز- خبر رساندن- چه کسی ۱۲) کندر- کاخ- دستمال ۱۳) از صور فلکی نیمکره جنوبی آسمان- موسیقیدان عصر ساسانی ۱۴) جشن میلاد ائمه(ع)- همراه پشتك- نیك‌بختی ۱۵) گهواره- کتاب مشهور منتسکیو فرانسوی.

عمودی: ۱) رنج بی‌پایان!- دارای قید و شرط- یاقوت سرخ ۲) دارای جنبه تظاهر- نام چندتن از پادشاهان ساسانی بود- کاروان ۳) لحم- ابزار- پایتخت نروژ ۴) مقیاس مسافت قدیمی- سازمان علمی و فرهنگی وابسته به سازمان ملل متحد ۵) ده‌هزار مترمربع- فنی در کشتی- درخت کنار ۶) تقویت امواج الکتریکی- تردید- پر جنب و جوش ۷) آخرین یك رقمی- با خیر و برکت- ترس ۸) نوعی از نژاد سگ- شکفته‌شده- سمیع ۹) ضربه‌ای در بدمینتون- لباس- خاندان ۱۰) قضاوت- آهو- الکتریسیته ۱۱) فراموشی- وسیله‌ای برای اندازه‌گیری زاویه- آفرین فرنگی ۱۲) از تجزیه فلدسپات‌ها حاصل می‌شود- مبتکر ۱۳) قبیله‌ای در جنوب آفریقا- کوهی مشرف به سنندج- آشکارکننده ۱۴) حرف انتخاب- کافر و بی‌دین- فرهنگستان ۱۵) نام قدیم ایلام- نمایشنامه‌ای مذهبی به قلم علی موذنی- دوتا نون.

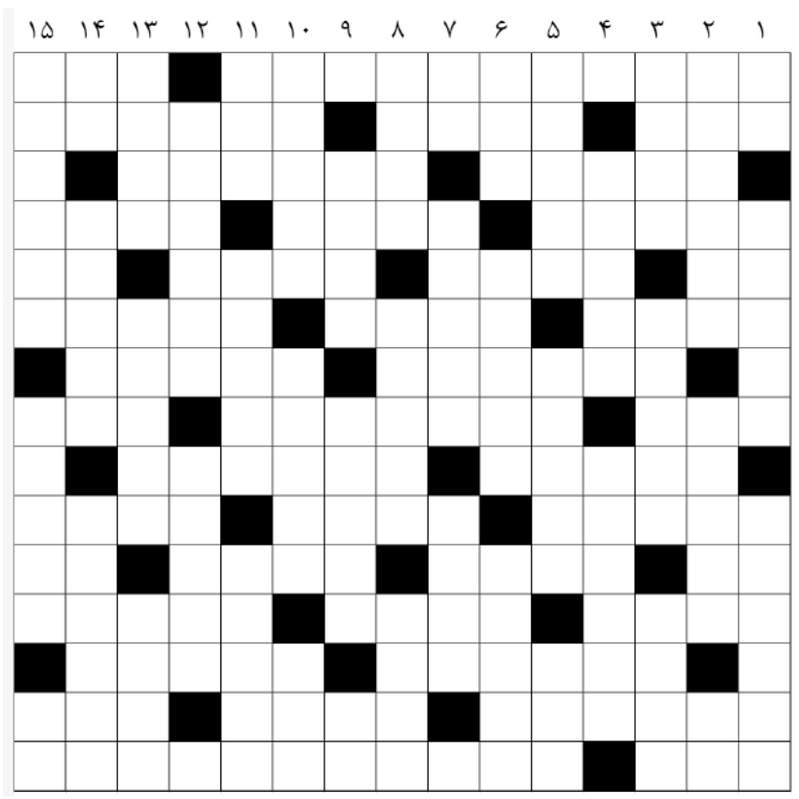

حل جدول عادی شماره ۵۷۱۲

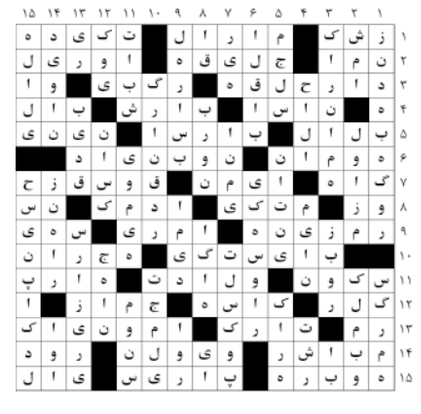

حل جدول ویژه شماره ۵۷۱۲

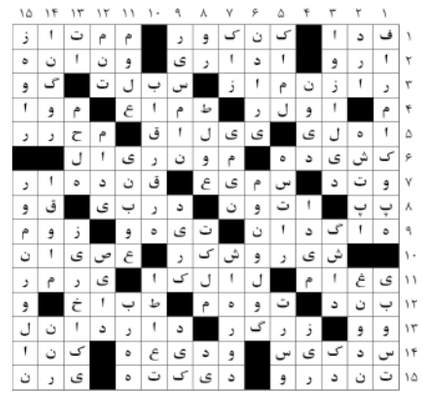

یادداشت

گذر از دوران سخت کرونایی با استفاده از تجربه حرفه‌ای‌های محلی

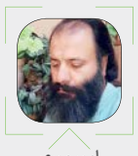

امیر میری
کارشناس صنعت گردشگری در حوزه تخصصی اکوتوریسم

کارشناسان، دنیای پساکرونا را دنیای غریبی می‌دانند؛ دنیایی که در همه بخش‌ها ازجمله گردشگری دستخوش تغییرات عمده‌ای می‌شود. ایجاد مشاغل دیجیتالی جدید، ادغام کسب و کارهای خرد، تغییر نوع روابط انسانی، پروتکلی‌شدن سفرها و... از جمله این تغییرات است.

حال این پرسش مطرح است که شاغلان در بخش گردشگری به‌ویژه بومگردی در آینده برای ماندن و ارائه خدمات بومی چه مسیری را باید طی کنند تا بمانند و از دور خارج نشوند. به‌عقیده بنده قبل از هرگونه پیشنهادی باید شرایط جغرافیایی و اقلیمی بومگردی‌ها مورد کنکاش قرار گیرد. ۷۰ درصد از بومگردی‌ها در روستاها و مناطق شهری کوچک قرار گرفته‌اند که محدودیت‌های خاص خود را دارند و تابع رفتارهای جوامع محلی هستند.

معمولا مدیران در این مناطق بخشنامه‌ای عمل می‌کنند و جوامع محلی تحت تاثیر القائات جمعی است. به عبارتی مدیران و جوامع تاثیرگذار بومی به‌راحتی تغییر موضع می‌دهند و ثباتی در تصمیمات و مواضع آنها دیده نمی‌شود، بنابراین سفر به چنین بومگردی‌هایی بسیار دشوار خواهد بود. خب این پرسش مطرح می‌شود که در چنین شرایطی بومگردی‌ها باید تسهیلات کرونایی که قرار است به آنها پرداخت شود را دریافت کنند تا سرپا بمانند یا به فکر چاره‌ای دیگر باشند.

به نظر من، ما بومگردها باید همچون نیاکان‌مان وامدار طبیعت پیرامون خود باشیم و مستقل از تصمیمات بخشنامه‌ای مسیر چند هزار ساله پدری را با دانش امروزی پیوند بزنیم.

درواقع طبیعت اطراف ما در کنار دانش بومی در پیشه‌های پدری بزرگ‌ترین ثروت ما در دوران پساکروناست که همکاران بخش‌های مختلف گردشگری در شهرهای بزرگ از این ثروت‌ها بی‌بهره‌اند.

جنگل‌ها و مراتع، چشمه‌ها، رودخانه‌ها و قنات‌ها در کنار بیابان‌ها، صحراها و دریاها ثروت‌هایی است که با دانش بومی می‌توان از آنها بهره جست.